ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ സപ്താശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ സപ്താശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥

പരീക്ഷിദുവാച
ബ്രഹ്മൻ ബ്രഹ്മണ്യനിർദേശ്യേ നിർഗുണേ ഗുണവൃത്തയഃ।
കഥം ചരന്തി ശ്രുതയഃ സാക്ഷാത് സദസതഃ പരേ ॥ **1** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ബുദ്ധീന്ദ്രിയമനഃപ്രാണാൻ ജനാനാമസൃജത് പ്രഭുഃ।
മാത്രാർഥം ച ഭവാർഥം ച ആത്മനേഽകൽപനായ ച ॥ **2** ॥

സൈഷാ ഹ്യുപനിഷദ് ബ്രാഹ്മീ
പൂർവേഷാം പൂർവജൈർധൃതാ।
ശ്രദ്ധയാ ധാരയേദ് യസ്താം
ക്ഷേമം ഗച്ഛേദകിഞ്ചനഃ ॥ **3** ॥

അത്ര തേ വർണയിഷ്യാമി ഗാഥാം നാരായണാൻവിതാം।
നാരദസ്യ ച സംവാദമൃഷേർനാരായണസ്യ ച ॥ **4** ॥

ഏകദാ നാരദോ ലോകാൻ പർയടൻ ഭഗവത്പ്രിയഃ।
സനാതനമൃഷിം ദ്രഷ്ടും യയൗ നാരായണാശ്രമം ॥ **5** ॥

യോ വൈ ഭാരതവർഷേഽസ്മിൻ
ക്ഷേമായ സ്വസ്തയേ നൃണാം।

ധർമജ്ഞാനശമോപേത -
മാകൽപാദാസ്ഥിതസ്തപഃ ॥ **6** ॥

തത്രോപവിഷ്ടമൃഷിഭിഃ കലാപഗ്രാമവാസിഭിഃ ।
പരീതം പ്രണതോഽപൃച്ഛദിദമേവ കുരൂദ്വഹ ॥ **7** ॥

തസ്മൈ ഹ്യവോചദ് ഭഗവാനൃഷീണാം ശൃണ്വതാമിദം ।
യോ ബ്രഹ്മവാദഃ പൂർവേഷാം ജനലോകനിവാസിനാം ॥ **8** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
സ്വായംഭുവ ബ്രഹ്മസത്രം ജനലോകേഽഭവത് പുരാ ।
തത്രസ്ഥാനാം മാനസാനാം മുനീനാമൂർധ്വരേതസാം ॥ **9** ॥

ശ്വേതദ്വീപം ഗതവതി ത്വയി ദ്രഷ്ടും തദീശ്വരം ।
ബ്രഹ്മവാദഃ സുസംവൃത്തഃ ശ്രുതയോ യത്ര ശേരതേ ।
തത്ര ഹായമഭൂത് പ്രശ്നസ്ത്വം മാം യമനുപൃച്ഛസി ॥ **10** ॥

തുൽയശ്രുതതപഃശീലാസ്തുൽയസ്വീയാരിമധ്യമാഃ ।
അപി ചക്രുഃ പ്രവചനമേകം ശുശ്രൂഷവോഽപരേ ॥ **11** ॥

സനന്ദന ഉവാച
സ്വസൃഷ്ടമിദമാപീയ ശയാനം സഹ ശക്തിഭിഃ ।
തദന്തേ ബോധയാഞ്ചക്രുസ്തൽലിംഗൈഃ ശ്രുതയഃ പരം ॥ **12** ॥

യഥാ ശയാനം സമ്രാജം വന്ദിനസ്തത്പരാക്രമൈഃ ।
പ്രത്യൂഷേഽഭ്യേത്യ സുശ്ലോകൈർബോധയന്ത്യനുജീവിനഃ ॥ **13** ॥

ശ്രുതയ ഊചുഃ
ജയ ജയ ജഹ്യജാമജിത ദോഷഗൃഭീതഗുണാം
ത്വമസി യദാത്മനാ സമവരുദ്ധസമസ്തഭഗഃ ।

അഗജഗദോകസാമഖിലശക്ത്യവബോധക തേ
ക്വചിദജയാഽഽത്മനാ ച ചരതോഽനുചരേന്നിഗമഃ ॥ **14** ॥

ബൃഹദുപലബ്ധമേതദവയന്ത്യവശേഷതയാ
യത ഉദയാസ്തമയൗ വികൃതേർമൃദി വാവികൃതാത് ।
അത ഋഷയോ ദധുസ്ത്വയി മനോവചനാചരിതം
കഥമയഥാ ഭവന്തി ഭുവി ദത്തപദാനി നൃണാം ॥ **15** ॥

ഇതി തവ സൂരയസ്തർയധിപതേഽഖിലലോകമല -
ക്ഷപണകഥാമൃതാബ്ധിമവഗാഹ്യ തപാംസി ജഹുഃ ।
കിമുത പുനഃ സ്വധാമവിധുതാശയകാലഗുണാഃ
പരമ ഭജന്തി യേ പദമജസ്രസുഖാനുഭവം ॥ **16** ॥

ദൃതയ ഇവ ശ്വസന്ത്യസുഭൃതോ യദി തേഽനുവിധാ
മഹദഹമാദയോഽണ്ഡമസൃജൻ യദനുഗ്രഹതഃ ।
പുരുഷവിധോഽൻവയോഽത്ര ചരമോഽന്നമയാദിഷു യഃ
സദസതഃ പരം ത്വമഥ യദേഷ്വവശേഷമൃതം ॥ **17** ॥

ഉദരമുപാസതേ യ ഋഷിവർത്മസു കൂർപദൃശഃ
പരിസരപദ്ധതിം ഹൃദയമാരുണയോ ദഹരം ।
തത ഉദഗാദനന്ത തവ ധാമ ശിരഃ പരമം
പുനരിഹ യത് സമേത്യ ന പതന്തി കൃതാന്തമുഖേ ॥ **18** ॥

സ്വകൃതവിചിത്രയോനിഷു വിശന്നിവ ഹേതുതയാ
തരതമതശ്ചകാസ്സ്യനലവത് സ്വകൃതാനുകൃതിഃ ।
അഥ വിതഥാസ്വമൂഷ്വവിതഥം തവ ധാമ സമം
വിരജധിയോഽൻവയന്ത്യഭിവിപണ്യവ ഏകരസം ॥ **19** ॥

സ്വകൃതപുരേഷ്വമീഷ്വബഹിരന്തരസംവരണം
തവ പുരുഷം വദന്ത്യഖിലശക്തിധൃതോഽംശകൃതം ।

ഇതി നൃഗതിം വിവിച്യ കവയോ നിഗമാവപനം
ഭവത ഉപാസതേഽംഘ്രിമഭവം ഭുവി വിശ്വസിതാഃ ॥ **20** ॥

ദുരവഗമാത്മതത്ത്വനിഗമായ തവാത്തതനോ -
ശ്ചരിതമഹാമൃതാബ്ധിപരിവർതപരിശ്രമണാഃ।
ന പരിലഷന്തി കേചിദപവർഗമപീശ്വര തേ
ചരണസരോജഹംസകുലസംഗവിസൃഷ്ടഗൃഹാഃ ॥ **21** ॥

ത്വദനുപഥം കുലായമിദമാത്മസുഹൃത്പ്രിയവ -
ച്ചരതി തഥോൻമുഖേ ത്വയി ഹിതേ പ്രിയ ആത്മനി ച।
ന ബത രമന്ത്യഹോ അസദുപാസനയാഽഽത്മഹനോ
യദനുശയാ ഭ്രമന്ത്യുരുഭയേ കുശരീരഭൃതഃ ॥ **22** ॥

നിഭൃതമരുൻമനോഽക്ഷദൃഢയോഗയുജോ ഹൃദി
യൻമുനയ ഉപാസതേ തദരയോഽപി യയുഃ സ്മരണാത്।
സ്ത്രിയ ഉരഗേന്ദ്രഭോഗഭുജദണ്ഡവിഷക്തധിയോ
വയമപി തേ സമാഃ സമദൃശോഽംഘ്രിസരോജസുധാഃ ॥ **23** ॥

ക ഇഹ നു വേദ ബതാവരജൻമലയോഽഗ്രസരം
യത ഉദഗാദൃഷിർയമനു ദേവഗണാ ഉഭയേ।
തർഹി ന സന്ന ചാസദുഭയം ന ച കാലജവഃ
കിമപി ന തത്ര ശാസ്ത്രമവകൃഷ്യ ശയീത യദാ ॥ **24** ॥

ജനിമസതഃ സതോ മൃതിമുതാത്മനി യേ ച ഭിദാം
വിപണമൃതം സ്മരന്ത്യുപദിശന്തി ത ആരുപിതൈഃ।
ത്രിഗുണമയഃ പുമാനിതി ഭിദാ യദബോധകൃതാ
ത്വയി ന തതഃ പരത്ര സ ഭവേദവബോധരസേ ॥ **25** ॥

സദിവ മനസ്ത്രിവൃത്ത്വയി വിഭാത്യസദാമനുജാത്
സദഭിമൃശന്ത്യശേഷമിദമാത്മതയാഽഽത്മവിദഃ।

ന ഹി വികൃതിം ത്യജന്തി കനകസ്യ തദാത്മതയാ
സ്വകൃതമനുപ്രവിഷ്ടമിദമാത്മതയാവസിതം ॥ **26** ॥

തവ പരി യേ ചരന്ത്യഖിലസത്ത്വനികേതതയാ
ത ഉത പദാഽഽക്രമന്ത്യവിഗണയ്യ ശിരോ നിരൃതേഃ।
പരിവയസേ പശൂനിവ ഗിരാ വിബുധാനപി താംസ്ത്വയി
കൃതസൗഹൃദാഃ ഖലു പുനന്തി ന യേ വിമുഖാഃ ॥ **27** ॥

ത്വമകരണഃ സ്വരാഡഖിലകാരകശക്തിധര -
സ്തവ ബലിമുദ്വഹന്തി സമദന്ത്യജയാനിമിഷാഃ।
വർഷഭുജോഽഖിലക്ഷിതിപതേരിവ വിശ്വസൃജോ
വിദധതി യത്ര യേ ത്വധികൃതാ ഭവതശ്ചകിതാഃ ॥ **28** ॥

സ്ഥിരചരജാതയഃ സ്യുരജയോത്ഥനിമിത്തയുജോ
വിഹര ഉദീക്ഷയാ യദി പരസ്യ വിമുക്ത തതഃ।
ന ഹി പരമസ്യ കശ്ചിദപരോ ന പരശ്ച ഭവേദ്
വിയത ഇവാപദസ്യ തവ ശൂൻയതുലാം ദധതഃ ॥ **29** ॥

അപരിമിതാ ധ്രുവാസ്തനുഭൃതോ യദി സർവഗതാ -
സ്തർഹി ന ശാസ്യതേതി നിയമോ ധ്രുവ നേതരഥാ।
അജനി ച യൻമയം തദവിമുച്യ നിയന്തൃ ഭവേത്
സമമനുജാനതാം യദമതം മതദുഷ്ടതയാ ॥ **30** ॥

ന ഘടത ഉദ്ഭവഃ പ്രകൃതിപൂരുഷയോരജയോ -
രുഭയയുജാ ഭവന്ത്യസുഭൃതോ ജലബുദ്ബുദവത്।
ത്വയി ത ഇമേ തതോ വിവിധനാമഗുണൈഃ പരമേ
സരിത ഇവാർണവേ മധുനി ലിൽയുരശേഷരസാഃ ॥ **31** ॥

നൃഷു തവ മായയാ ഭ്രമമമീഷ്വവഗത്യ ഭൃശം
ത്വയി സുധിയോഽഭവേ ദധതി ഭാവമനുപ്രഭവം।

കഥമനുവർതതാം ഭവഭയം തവ യദ് ഭ്രുകുടിഃ
സൃജതി മുഹുസ്ത്രിണേമിരഭവച്ഛരണേഷു ഭയം ॥ **32** ॥

വിജിതഹൃഷീകവായുഭിരദാന്തമനസ്തുരഗം
യ ഇഹ യതന്തി യന്തുമതിലോലമുപായഖിദഃ ।
വ്യസനശതാൻവിതാഃ സമവഹായ ഗുരോശ്ചരണം
വണിജ ഇവാജ സന്ത്യകൃതകർണധരാ ജലധൗ ॥ **33** ॥

സ്വജനസുതാത്മദാരധനധാമധരാസുരഥൈ -
സ്ത്വയി സതി കിം നൃണാം ശ്രയത ആത്മനി സർവരസേ ।
ഇതി സദജാനതാം മിഥുനതോ രതയേ ചരതാം
സുഖയതി കോ ൻവിഹ സ്വവിഹതേ സ്വനിരസ്തഭഗേ ॥ **34** ॥

ഭുവി പുരുപുണ്യതീർഥസദനാൻയൃഷയോ വിമദാ -
സ്ത ഉത ഭവത്പദാംബുജഹൃദോഽഘഭിദംഘ്രിജലാഃ ।
ദധതി സകൃൻമനസ്ത്വയി യ ആത്മനി നിത്യസുഖേ
ന പുനരുപാസതേ പുരുഷസാരഹരാവസഥാൻ ॥ **35** ॥

സത ഇദമുത്ഥിതം സദിതി ചേന്നനു തർകഹതം
വ്യഭിചരതി ക്വ ച ക്വ ച മൃഷാ ന തഥോഭയയുക് ।
വ്യവഹൃതയേ വികൽപ ഇഷിതോഽന്ധപരമ്പരയാ
ഭ്രമയതി ഭാരതീ ത ഉരുവൃത്തിഭിരുക്ഥജഡാൻ ॥ **36** ॥

ന യദിദമഗ്ര ആസ ന ഭവിഷ്യദതോ നിധനാ -
ദനുമിതമന്തരാ ത്വയി വിഭാതി മൃഷൈകരസേ ।
അത ഉപമീയതേ ദ്രവിണജാതിവികൽപപഥൈ -
ർവിതഥമനോവിലാസമൃതമിത്യവയന്ത്യബുധാഃ ॥ **37** ॥

സ യദജയാ ത്വജാമനുശയീത ഗുണാംശ്ച ജുഷൻ
ഭജതി സരൂപതാം തദനു മൃത്യുമപേതഭഗഃ ।

ത്വമുത ജഹാസി താമഹിരിവ ത്വചമാത്തഭഗോ
മഹസി മഹീയസേഽഷ്ടഗുണിതേഽപരിമേയഭഗഃ ॥ **38** ॥

യദി ന സമുദ്ധരന്തി യതയോ ഹൃദി കാമജടാ
ദുരധിഗമോഽസതാം ഹൃദി ഗതോഽസ്മൃതകംഠമണിഃ ।
അസുതൃപയോഗിനാമുഭയതോഽപ്യസുഖം ഭഗവ -
ന്നനപഗതാന്തകാദനധിരൂഢപദാദ് ഭവതഃ ॥ **39** ॥

ത്വദവഗമീ ന വേത്തി ഭവദുത്ഥശുഭാശുഭയോ -
ർഗുണവിഗുണാൻവയാംസ്തർഹി ദേഹഭൃതാം ച ഗിരഃ ।
അനുയുഗമൻവഹം സഗുണ ഗീതപരമ്പരയാ
ശ്രവണഭൃതോ യതസ്ത്വമപവർഗഗതിർമനുജൈഃ ॥ **40** ॥

ദ്യുപതയ ഏവ തേ ന യയുരന്തമനന്തതയാ
ത്വമപി യദന്തരാണ്ഡനിചയാ നനു സാവരണാഃ ।
ഖ ഇവ രജാംസി വാന്തി വയസാ സഹ യച്ഛ്രുതയ -
സ്ത്വയി ഹി ഫലന്ത്യതന്നിരസനേന ഭവന്നിധനാഃ ॥ **41** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഇത്യേതദ് ബ്രഹ്മണഃ പുത്രാ ആശ്രുത്യാത്മാനുശാസനം ।
സനന്ദനമഥാനർചുഃ സിദ്ധാ ജ്ഞാത്വാഽഽത്മനോ ഗതിം ॥ **42** ॥

ഇത്യശേഷസമാമ്നായപുരാണോപനിഷദ്രസഃ ।
സമുദ്ധൃതഃ പൂർവജാതൈർവ്യാമയാനൈർമഹാത്മഭിഃ ॥ **43** ॥

ത്വം ചൈതദ് ബ്രഹ്മദായാദ ശ്രദ്ധയാഽഽത്മാനുശാസനം ।
ധാരയംശ്ചര ഗാം കാമം കാമാനാം ഭർജനം നൃണാം ॥ **44** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം സ ഋഷിണാഽഽദിഷ്ടം ഗൃഹീത്വാ ശ്രദ്ധയാഽഽത്മവാൻ।
പൂർണഃ ശ്രുതധരോ രാജന്നാഹ വീരവ്രതോ മുനിഃ ॥ **45** ॥

നാരദ ഉവാച
നമസ്തസ്മൈ ഭഗവതേ കൃഷ്ണായാമലകീർത്തയേ।
യോ ധത്തേ സർവഭൂതാനാമഭവായോശതീഃ കലാഃ ॥ **46** ॥

ഇത്യാദ്യമൃഷിമാനമ്യ തച്ഛിഷ്യാംശ്ച മഹാത്മനഃ।
തതോഽഗാദാശ്രമം സാക്ഷാത് പിതുർദ്വൈപായനസ്യ മേ ॥ **47** ॥

സഭാജിതോ ഭഗവതാ കൃതാസനപരിഗ്രഹഃ।
തസ്മൈ തദ് വർണയാമാസ നാരായണമുഖാച്ഛ്രുതം ॥ **48** ॥

ഇത്യേതദ് വർണിതം രാജൻ യന്നഃ പ്രശ്നഃ കൃതസ്ത്വയാ।
യഥാ ബ്രഹ്മൺയനിർദേശ്യേ നിർഗുണേഽപി മനശ്ചരേത് ॥ **49** ॥

യോഽസ്യോത്പ്രേക്ഷക ആദിമധ്യനിധനേ
യോഽവ്യക്തജീവേശ്വരോ
യഃ സൃഷ്ട്വേദമനുപ്രവിശ്യ ഋഷിണാ
ചക്രേ പുരഃ ശാസ്തി താഃ।
യം സമ്പദ്യ ജഹാത്യജാമനുശയീ
സുപ്തഃ കുലായം യഥാ
തം കൈവൽയനിരസ്തയോനിമഭയം
ധ്യായേദജസ്രം ഹരിം ॥ **50** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ നാരദനാരായണസംവാദേ
വേദസ്തുതിർനാമ സപ്താശീതിതമോഽധ്യായഃ ॥